

Eduard Beninger, *Die germanischen Bodenfunde in der Slowakei*. Anstalt für sudetendeutsche Heimatforschung, Vorgeschichtliche Abteilung. Heft 8. 1937. Sudetendeutscher Verlag Franz Kraus Reichenberg und Leipzig. 172 lap, 30 tábla. 7 RM.

A nagy gonddal összeállított leletstatisztika és a leletanyagra vonatkozó teljes irodalom közlése tették lehetővé Beningernek a leleteknek korok és kultúrák szerinti szabatos különválasztását.

Meglehetősen nehéz problémát jelentett a szerzőnek a legtipikusabb, a lelőhely után a puchovi kultúrának nevezett csoport megítélése. A legkisebb részletre is kiterjedő vizsgálat eredményeként megállapítja, hogy nagyjából a Vág, Hernád és Poprád közti területen egységesen fellépő kultúra már a Kr. u.-i I. század elején kimutatható, s Kr. u. 180 körül tűnik el. Keverék kultúra, amely nem lehet kelta, hanem minden valószínűség szerint illyr őslakóssággal keveredett sidonok (Strabo szerint a bastarnák egyik törzse) a kultúra herdozói. Azonban bizonyos leletek utalnak a „dák-géta” körre, sőt határozott quád befolyás is kimutatható, nemcsak a kerámiában, hanem egyéb lelettárgyakban is. Érdekes a dák befolyásra való utalás, de egyáltalán nem meglepő, mert a hazai területen végzett legújabb kutatások eredményei azt mutatják, hogy a késő La Tène és koracsászárkor idején az Alföld területén ez a hatás igen erős (Tabán, Békéscsaba—Fényes, stb.).

Az alföldi korai germánság hagyatékának különválasztására nélkülözhetetlen a munka IV. fejezetében körülhatárolt quád anyag ismerete. Az alsólóci (Dolnie Lovce) égetett te-

metkezésből származó kerámia és fibula anyag annyira jellegzetes, hogy a szlovákiai megfelelő leletek kiválasztása nem okozott különösebb gondot. Érdekes itt megemlíteni, hogy éppen az alsólóci anyag alapján sikerült legutóbb Csanyteleken és Hódmezővásárhely—Kishomokon két jellegzetes quád edényt meghatározni. A későcsászárkori vandál csoport két vezérlete a czékei és csztropatai már annyira ismertek a szakirodalomban, hogy jelentőségük és jellegük megítéléséhez most már nem fér kétség.

A Beninger által a germán népvándorlás korába helyezett leletek (Kr. u. IV—V. század) egyik jelentős része kapcsolatos a nyugati gót, alán s hun problémával, azonban jelentősebb újabb leleteket, amelyek a fenti kérdés csoportot a megnyugtató megoldáshoz közelebb vinnék, nem ismertet a szerző. Végül éppen csak érinteni tudja Beninger az ebbe a csoportba osztott leletek másik részét, t. i. az avarokkal kapcsolatban mutatkozó germán jellegű anyagot és éppen így igen kevés azon leletek száma is, amelyek a karoling és viking befolyás bizonyítékául tekinthetők.

Dr. Párducz Mihály.

Wilhelm Capelle, *Die Germanen der Völkerwanderung*. Auf Grund der zeitgenössischen Quellen dargestellt. 580 lap, 4 térkép. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart. 1939. 5-50 RM.

Szembe állítja a szerző a keleti germánság körébe tartozó vandálokat, nyugati és keleti gótokat, a burgundok, frankok és angol-szászok történeti szereplésével. E szembeállítás végső eredményeként azt a következtetést vonja le, hogy az ősi földtől elszakadt keleti germánság, bár történelmet formáló szerepe nem kétséges, mégis